

Kalendarium.

L.D.	D.M.	
g iv	9	De Octava.
A iv	10	De Octava, et Commem. S. Melchias Papæ et Mart.
b iij	11	Damasi Papæ et Conf. semid. Comm. Octavæ.
c Prid.	12	De Octava.
d Idib.	13	Luciæ Virginis et Mart. duplex. Com- memoratio Octavæ.
e xix	14	De Octava
f xvij	15	Octava Immac. Concept. duplex.
g xvij	16	Eusebii Episc. et Mart. semiduplex.
A xvj	17	
b xv	18	
c xiv	19	
d xiiij	20	Vigilia.
e xij	21	THOMÆ APOSTOLI, duplex ij. classis.
f xj	22	
g x	23	
A ix	24	Vigilia.
b viij	25	NATIVITAS D. N. J. C. dupl. j. class.
c vij	26	STEPHANI PROTOMART. dupl. ij. class. Comm. Octavæ Nativit.
d vj	27	JOANNIS APOST. et EVANG. dupl. ij. cl. cum Commem. Octavarum.
e v	28	SS. INNOCENTIUM, duplex ij. classis, cum Commem. Octavarum.
f iv	29	Thomæ Cantuariensis Episc. et Mart. semid. Comm. Octavarum.
g iij	30	De Dom. infra Oct. Nativit. vel de Oct. cum Commem. aliarum Octav.
A Prid.	31	Silvestri Papæ et Conf. duplex, cum Commem. Octavarum.

Rubricæ generales

Missalis.

MISSA quotidie dicitur secundum Ordinem Officii : de Festo Duplici, vel Semiduplici, vel Simplici : de Dominica, vel Feria, vel Vigilia, vel Octava: et extra Ordinem Officii, Votiva, vel pro Defunctis.

I. DE DUPLICI.

Missa dicitur de Duplici illis diebus, quibus in Calendario ponitur hæc nota *Duplex*, et in Festis mobilibus, quodcumque Officium est Duplex. In Duplicibus dicitur una tantum Oratio, nisi aliqua commemoratio fieri debeat. Alia omnia dicuntur, ut in propriis Missis assignatum est. Quando dici debeat *Gloria in excelsis*, et *Credo*. inferius ponitur in propriis Rubricis.

II. DE SEMIDUPLICI ET SIMPLICI.

Missa de Semiduplici dicitur, quando in Calendario ponitur hæc vox *Semiduplex*. Præterea in Dominicis, et diebus infra Octavas. In Semiduplicibus tam Festis, quam Dominicis, et infra Octavas, dicuntur plures Orationes, ut infra dicitur in Rubrica de Orationibus. Infra Octavam dicitur Missa sicut in die Festi, nisi propriam Missam habuerit : in Dominicis vero, sicut in propriis locis assignatur. De Simplici dicitur Missa sicut de Semiduplici, ut suis locis ponitur.

III. DE FERIA ET VIGILIA.

Missa de Feria dicitur, quando non occurrit Festum, vel Octava, vel Sabbatum, in quo fiat Officium beatæ Mariæ. In Feriis tamen Quatragesimæ, Quatuor Temporum, Rogationum, et Vigilium, etiamsi Duplex vel Semiduplex Fe-

2* Rubricæ generales Missalis.

stum, vel Octava occurrat, in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis cantantur duæ Missæ: una de Festo post Tertiam, alia de Feria post Nonam.

2. In Vigiliis autem, et Feriis Quatuor Temporum, vel Feria secunda Rogationum, quæ veniunt infra Octavam, Missa dicitur de Vigilia vel Feriis supradictis, cum commemoratione Octavæ: præterquam infra Octavam Corporis Christi, in qua in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis cantantur duæ Missæ; una de Octava post Tertiam, alia de Vigilia post Nonam: in Missis autem privatis dicitur Missa de Octava cum commemoratione Vigiliæ. Si autem in die Vigiliæ, vel prædictis Feriis fiat Officium de aliquo Festo, tunc dicitur Missa de Festo cum commemoratione Octavæ, et Vigiliæ, vel Feriarum prædictarum. Quod si Vigilia occurrat in die alicujus Festi ex majoribus primæ classis, in Missa non fit commemoratio de ea, sicut nec in Officio.

3. Si Festum habens Vigiliam celebretur Feria secunda, Missa Vigiliæ dicitur in Sabbato, sicut etiam de ea fit Officium, excepta Vigilia Nativitatis Domini, et Epiphaniæ.

4. Missa Vigiliæ in Adventu occurrentis, dicitur cum commemoratione Feriæ Adventus, licet de ea non sit factum Officium, Vigilia Nativitatis excepta.

5. Si in Quadragesima, et Quatuor Temporibus occurrat Vigilia, dicatur Missa de Feria, cum commemoratione Vigiliæ.

6. Tempore Paschali non dicitur Missa de Vigilia, nisi in Vigilia Ascensionis, quæ tamen non jejunatur, sicut nec Vigilia Epiphaniæ.

IV. DE MISSIS VOTIVIS S. MARIE ET ALIIS.

1. **I**N Sabbatis non impeditis Festo Duplici, vel Semiduplici, Octava, Vigilia, Feria Quadragesimæ vel Quatuor Temporum, vel Officio alicujus Dominicæ, quæ supersit, in præcedens Sabbatum translato, dicitur Missa de sancta Maria secundum varietatem temporum, ut in fine Missalis ponitur.

2. In Adventu autem, licet Officium non fiat de sancta Maria in Sabbato, dicitur tamen Missa

Rubricæ generales Missalis. 3*

principalis de ea, cum commemoratione de Adventu, nisi fuerint Quatuor Tempora, vel Vigilia, ut supra.

3. Aliis diebus infra Hebdomadam, quando Officium fit de Feria, et non est resumenda Missa Dominicæ præcedentis, quæ fuerit impedita (exceptis Feriis Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Rogationum, et Vigiliarum), dici potest aliqua ex Missis Votivis, etiam in principali Missa, quæ vocatur Conventualis, secundum ordinem dierum in fine Missalis assignatum, cum commemoratione Feriæ, de qua factum est Officium. Quæ tamen Missæ, et omnes aliæ Votivæ, in Missis privatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocumque die Officium non est Duplex, aut Dominica, cum commemoratione ejus, de quo factum est Officium, et commemoratione item festi Simplicis, si de aliquo occurrat eo die fieri commemorationem in Officio. Id vero passim non fiat, nisi rationabili de causa. Et quoad fieri potest, Missa cum Officio conveniat.

V. DE MISSIS DEFUNCTORUM.

Prima die cujusque mensis (extra Adventum, Quadragesimam et tempus Paschale) non impedita Officio Duplici, vel Semiduplici, dicitur Missa principalis generaliter pro Defunctis Sacerdotibus, benefactoribus, et aliis. Si vero in ea fuerit Festum Simplex, vel Feria quæ propriam habeat Missam, aut resumenda sit Missa Dominicæ præcedentis, quæ fuit impedita, et infra Hebdomadam non occurrat alius dies in quo resumi possit: in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis dicantur duæ Missæ, una pro Defunctis, alia de Festo Simplici, vel Feria prædicta. Sed in Ecclesiis non Cathedralibus, nec Collegiatis dicatur Missa de die cum commemoratione generaliter pro Defunctis.

2. Præterea Feria secunda cujusque Hebdomadæ, in qua Officium fit de Feria, Missa principalis dici potest pro Defunctis. Si autem fuerit propria Missa de Feria, vel de Festo Simplici, vel resumenda sit Missa Dominicæ præcedentis, ut supra, in Missa de die fiat commemoratio (ut di-

ctum est) pro Defunctis. Excipitur tamen Quadragesima, et totum tempus Paschale, et quando per annum Officium est Duplex, vel Semiduplex, quibus temporibus, non dicitur Missa Conventualis pro Defunctis (nisi in die Depositionis Defuncti, et in Anniversario pro Defunctis), neque pro eis fit commemoratio. Missæ autem private pro Defunctis quocumque die dici possunt, præterquam in festis Duplicibus, et Dominicis diebus.

8. In die Commemorationis omnium Defunctorum, et in die Depositionis, et in Anniversario Defuncti, dicitur una tantum Oratio : et similiter in die Tertia, Septima, Trigesima, et quocumque pro Defunctis solemniter celebratur ; in aliis Missis plures, ut de Feriis, et Simplicibus dicitur infra in Rubrica de Orationibus.

4. Sequentia pro Defunctis dicitur in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, et Depositionis Defuncti, et quocumque in Missa dicitur una tantum Oratio : in aliis autem Missis pro Defunctis dicitur ad arbitrium Sacerdotis.

VI. DE TRANSLATIONE FESTORUM.

IN dicendis Missis servetur Ordo Breviarii de Translatione Festorum Duplicium, quando majori aliquo Festo, seu Dominica impediuntur. In Ecclesiis autem ubi Titulus est Ecclesie, vel concursus populi ad celebrandum Festum quod transferri debet, possunt cantari duæ Missæ, una de die, alia de Festo : excepta Dominica prima Adventus, Feria quarta Cinerum, Dominica prima Quadragesimæ, Dominica Palmarum cum tota Hebdomada majori, Dominica Resurrectionis et Dominica Pentecostes cum duobus sequentibus diebus, die Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Ascensionis, et Festo Corporis Christi.

VII. DE COMMEMORATIONIBUS.

1. **C**ommemorationes in Missis fiunt sicut in Officio. De Festo Duplici aut Semiduplici, cujus facta est commemoratio per modum Simplicis in Officio, etiam in Missa fit commemoratio, non excepta Missa solemnè in Festis Duplicibus secundæ classis, sed excepta Dominica Palmarum ac

Vigilia Pentecostes. De Festo Simplicis fit commemoratio in Missa, quando de eo in Officio facta est commemoratio in primis Vesperis. Quando autem de eo fit commemoratio tantum ad Laudes, in Missa solemnè non fit commemoratio de eo, sed in Missis tantum privatim. Excipitur pariter Dominica Palmarum, et Vigilia Pentecostes, in quibus nulla fit commemoratio etiam in Missis privatis de Festo Simplicis occurrente, licet facta sit in Officio. De Dominica fit commemoratio quando in ea agitur de Festo Duplici. De Octava fit commemoratio quando infra Octavam celebratur aliquod Festum, nisi illud Festum fuerit de exceptuatis in Rubrica Breviarii de Commemorationibus. Item quando infra Octavam fit de Dominica.

2. De Feria fit commemoratio in Adventu, Quadragesima, Quatuor Temporibus, Rogationibus, et Vigiliis, quando Missa dicenda est de Festo illis temporibus occurrente. Sed in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis, ubi plures sacerdotes quotidie celebrant, in Feriis, Rogationibus, et Vigiliis prædictis, quæ habent Missas proprias, dicuntur duæ Missæ, una de Festo, alia de Feria, Rogationibus, et Vigilia, absque ulla utrorumque commemoratione ; in Festis tamen majoribus primæ classis nihil fit de Vigilia occurrente, ut dictum est supra.

3. Quando infra Hebdomadam dicuntur Missæ Votive, post primam Orationem semper dicitur Oratio ejus, de quo fit Officium, ut supra explicatum est in propria Rubrica.

4. Quando fit commemoratio de Feria Quatuor Temporum, pro Feriæ commemoratione dicitur prima Oratio, quæ concordat cum Officio.

5. In faciendis Commemorationibus servetur ordo ut in Breviario. De Festo Duplici quod agitur ad instar Simplicis, fiat commemoratio ante illam Dominicæ : de Dominica ante Festum Semiduplex redactam ad modum Simplicis : de Semiduplici ante diem, infra Octavam : de die infra Octavam, ante Ferias prædictas : de Feriis prædictis, ante Festum Simplex : de Festo Simplicis ante Orationes, quæ secundo, vel tertio loco dicendæ assignantur : et hæ dicantur ante Orationes

voivas; in quibus votivis servetur deinde dignitas Orationum, ut de SS. Trinitate, de Spiritu sancto, de SS. Sacramento, de S. Cruce ante votivum de B. Maria, et de Angelis, de S. Joanne Baptista et S. Joseph ante Apostolos, et similiter in aliis.

6. Si facienda sit commemoratio pro Defunctis, semper ponitur penultimo loco. In Missis autem Defunctorum nulla fit commemoratio pro vivis, etiamsi Oratio esset communis pro vivis et Defunctis.

7. Quando dicuntur plures Orationes, prima tantum, et ultima cum sua conclusione terminantur: et ante primam, et secundam Orationem tantum dicitur *Orémus*, ante primam dicitur etiam *Dóminus vobiscum*.

8. Cum vero dicuntur plures Orationes, et una Oratio eadem sit cum alia ibidem dicenda, Oratio ejusmodi, illa scilicet, quæ eadem est, non alia, commutetur cum alia de Communi, vel Proprio, quæ sit diversa. Idem servetur in Secretis, et Orationibus post Communionem.

VIII. DE INTROITU, KYRIE ELEISON, ET GLORIA IN EXCELSIS.

Introitus semper eodem modo dicitur cum *Gloria Patri*, ut in Ordinario, præterquam tempore Passionis, et in Missis Defunctorum, ut etiam ibi annotatum est.

2. *Kyrie eleison* dicitur novies post Introitum, alternatim cum ministro, idest, ter *Kyrie eleison*, ter *Christe eleison*, ter *Kyrie eleison*.

3. *Gloria in excelsis* dicitur quodcumque in Matutino dictus est Hymnus *Te Deum*, præterquam in Missa Feriæ quintæ in Coena Domini, et Sabbati Sancti, in quibus *Gloria in excelsis* dicitur, quamvis in Officio non sit dictum *Te Deum*.

4. In Missis votivis non dicitur, etiam tempore Paschali, vel infra Octavam, nisi in Missa beatæ Mariæ in Sabbato, et Angelorum: et nisi Missa Votiva solemniter dicenda sit pro re gravi, vel pro publica Ecclesiæ causa, dummodo non dicatur Missa cum paramentis violaceis. Neque dicitur in Missis Defunctorum.

IX. DE ORATIONIBUS.

1. **I**n Festis Duplicibus dicitur una tantum Oratio, nisi facienda sit aliqua commemoratio, ut dictum est supra.

2. In Festis Semiduplicibus occurrentibus ab Octava Pentecostes usque ad Adventum, et a Purificatione usque ad Quadragesimam, dicitur secunda Oratio *A cunctis*, tertia ad libitum.

3. In Festis Semiduplicibus occurrentibus ab Octava Epiphaniæ usque ad Purificationem, dicitur secunda Oratio *Deus, qui salutis*, tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa, *Deus omnium Fidelium*.

4. In Festis Semiduplicibus a Feria quarta Cinerum usque ad Dominicam Passionis, secunda Oratio de Feria, tertia *A cunctis*.

5. In Semiduplicibus a Dominica Passionis usque ad Dominicam Palmaram, secunda Oratio de Feria, tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa.

6. In Festis Semiduplicibus ab Octava Paschæ usque ad Ascensionem, secunda Oratio de sancta Maria, *Concede nos*, tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa.

7. In Festis Semiduplicibus infra Octavas occurrentibus, secunda Oratio dicitur de Octava, tertia, quæ secundo loco infra Octavam ponitur.

8. Infra Octavas Paschæ, et Pentecostes in Missa de Octava dicuntur duæ tantum Orationes, una de die, alia *Ecclesiæ*, vel pro Papa.

9. Infra alias Octavas, et in Vigiliis, quæ jejunantur (excepta Vigilia Nativitatis Domini, et Pentecostes), dicuntur tres Orationes, una de die, secunda de sancta Maria, tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa. Sed infra Octavas sanctæ Mariæ, et in Vigilia et infra Octavam Omnium Sanctorum, secunda Oratio dicitur de Spiritu sancto, *Deus, qui corda*, tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa.

10. In Dominicis infra Octavas occurrentibus dicuntur duæ Orationes, una de Dominica, secunda de Octava: et in die Octava dicitur una tantum Oratio, nisi facienda sit aliqua commemoratio.

11. In Dominicis dicuntur tres, ut in Ordinario assignantur, quibusdam exceptis, ut suis etiam locis notatur.

12. In Festis Simplicibus, et Feriis per annum, nisi aliter in propriis locis notetur, dicuntur tres, ut in Semiduplicibus, aut quinque : possunt etiam dici septem ad libitum.

13. In Feriis Quatuor Temporum, ubi plures leguntur Lectiones, hujusmodi plures Orationes dicuntur post ultimam Orationem ante Epistolam, ut suis locis in proprio Missarum de Tempore.

14. In Missis Votivis, quando solemniter dicuntur pro re gravi, vel pro publica Ecclesiæ causa, dicitur una tantum Oratio : sed in Missa pro gratiarum actione additur alia Oratio, ut in proprio loco notatur. In aliis autem dicuntur plures, ut in Festis Simplicibus.

15. In Votivis beatæ Mariæ secunda Oratio dicitur de Officio illius diei, et tertia de Spiritu sancto : sed in Sabbato, quando de ea factum est Officium, secunda Oratio erit de Spiritu sancto, tertia *Ecclesiæ tuæ*, vel pro Papa. In Votivis de Apostolis, quando ponitur Oratio *A cunctis*, ejus loco dicitur Oratio de sancta Maria, *Concedat nos famulos*.

16. Si, cum plures dicuntur Orationes, occurrat fieri commemorationem alicujus Sancti, ea ponitur secundo loco, et tertia Oratio dicitur, quæ alias secundo loco dicenda erat.

17. In conclusione Orationum hic modus servatur. Si Oratio dirigatur ad Patrem concluditur *Per Dñm nostrum* etc. Si ad Filium, *Qui vivis et regnas cum Deo Patre* etc. Si in principio Orationis fiat mentio Filii, concluditur *Per eundem Dñm nostrum* etc. Si in fine Orationis ejus fiat mentio, *Qui tecum vivit* etc. Si facta sit mentio Spiritus sancti, in conclusione dicitur : *In unitate ejusdem Spiritus sancti* etc. Alia quoque in dicendis Orationibus serventur, quæ superius in Rubrica de Commemorationibus dicta sunt.

X. DE EPISTOLA, GRADUALI, ALLELUIA,
ET TRACTU, AC DE EVANGELIO.

1. **P**ost ultimam Orationem dicitur Epistola : quæ finita, a Ministris respondetur *Deo gratias*. Et similiter quando leguntur plures Lectiones,

post singulas dicitur *Deo gratias*, præterquam in fine quintæ Lectionis Danielis in Sabbatis Quatuor Temporum, et in fine Lectionum Feriæ sextæ in Parasceve, et Sabbati Sancti.

2. Post Epistolam dicitur Graduale, quod semper dicitur, præterquam Tempore Paschali, ejus loco tunc dicuntur duo Versus, ut habetur in Rubrica in Sabbato in Albis.

3. Post Graduale dicuntur duo *Allelûia*, deinde Versus, et post Versum unum *Allelûia*. Tempore Paschali, quando non dicitur Graduale, dicitur aliud *Allelûia*, post secundum Versum : et quando dicitur Sequentia, non dicitur post ultimum Versum, sed post Sequentiam.

4. A Septuagesima usque ad Sabbatum Sanctum non dicitur *Allelûia*, neque dicitur in Missis de Feria in Adventu, Quatuor Temporibus, et Vigiliis, quæ jejunantur, exceptis Vigilia Nativitatis Domini, si venerit in Dominica, et Vigilia Paschæ, et Pentecostes, ac Quatuor Temporibus Pentecostes. Nec dicitur in Festo sanctorum Innocentium, nisi venerit in Dominica.

5. A Septuagesima usque ad Pascha, ejus loco dicitur Tractus : qui Tractus prædicto tempore in aliquibus Feriis non dicitur, ut suis locis ponitur, nec dicitur in Feriis a Septuagesima usque ad Quadragesimam, quando repetitur Missa Dominicæ.

6. Dicto Graduali, seu *Allelûia*, seu Tractu, dicitur Evangelium. Et in principio Evangelii dicitur : *Dñinus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo*. Deinde : *Sequentia sancti Evangelii secundum N. R. Glória tibi Dñine*. In fine Evangelii a Ministro respondetur : *Laus tibi Christe*, quod etiam dicitur in fine illius partis Passionis, quæ legitur in tono Evangelii, præterquam in Parasceve Postea, si dicendum est, dicitur *Credo*.

XI. DE SYMBOLO.

Symbolum dicitur post Evangelium in omnibus Dominicis per annum, etiamsi in illis fiat de Festo, in quo alias non diceretur, vel Dominica vacet. In tribus Missis de Nativitate Domini, et deinceps usque ad Octavam S. Joannis Apostoli

inclusive. In Epiphania, et per Octavam. Feria quinta in Cœna Domini. In Paschate Resurrectionis, et per Octavam. In Ascensione Domini, et per Octavam. In Pentecoste, et per Octavas. In Festo Corporis Christi, et per Octavam. In omnibus Festis beatæ Mariæ, et per Octavas. In Festis duodecim Apostolorum, et Evangelistarum, et per Octavas. In utraque Cathedra S. Petri, et in Festo S. Petri ad Vincula. In Festis Conversionis, et Commemorationis S. Pauli Apostoli. In Festo S. Joannis ante Portam Latinam. In Festo S. Barnabæ Apostoli. In Festis Inventionis et Exaltationis S. Crucis. In Festo Cordis Jesu. In Festo Pretiosissimi Sanguinis et in Transfiguratione Domini. In Festis Angelorum. In Festis S. Josephi Sponsi B. M. V. In Festo S. Mariæ Magdalena: In Festis Quatuor Doctorum, videlicet, Gregorii, Ambrosii, Augustini, et Hieronymi: additis Festis S. Hilarii, S. Francisci Salesii, S. Petri Damiani, S. Thomæ de Aquino, S. Isidori, S. Leonis I. Papæ, S. Anselmi, S. Bonaventuræ, S. Alphonsi Mariæ de Liguorio, S. Bernardi et S. Petri Chrysologi. Item in Festis SS. Doctorum Athanasii, Basilii, Cyrilli Alexandrini, Cyrilli Hierosolymitani, Gregorii Nazianzeni et Joannis Chrysostomi. In die Octava S. Joannis Baptistæ, et S. Laurentii. In Festo Omnium Sanctorum, et per Octavam. In Dedicatione Basilicæ SS. Salvatoris, et SS. Apostolorum Petri et Pauli. In Anniversario Dedicationis propriæ Ecclesiæ, et per Octavam. In die Consecrationis Ecclesiæ, vel Altaris. In Festis Sanctorum quibus dedicata est Ecclesia, et ubi habetur Corpus, vel insignis Reliquia Sancti, de quo agitur. In die Creationis, et Coronationis Summi Pontificis, et in Anniversario ejusdem diei. In die, et in Anniversario Electionis et Consecrationis Episcopi. Item in omnibus Festis, quæ in Dominicis, et infra Octavas celebrantur: in quibus ratione Dominicæ et Octavæ dici debet. Item in Festo Patroni alicujus loci, vel Tituli Ecclesiæ (non autem alicujus Capellæ, vel Altaris), et in Festis principalibus Ordinum, et per eorum Octavas, in Ecclesiis tantum illius Ordinis.

Item dicitur *Credo* in Missis Votivis, quæ solemnier pro re gravi vel pro publica Ecclesiæ causa celebrantur, etiamsi dicantur in paramentis violaceis in Dominica.

XII. DE OFFERTORIO, SECRETIS, PRÆFATIONIBUS, ET CANONE.

Post Symbolum, vel, si non sit dicendum, post Evangelium dicitur: *Dominus vobiscum; Orémus;* deinde Offertorium; postea fit oblatio cum Orationibus, ut in Ordine Missæ. Qua oblatione facta, dicuntur Orationes Secretæ, secundum numerum Orationum, quæ clara voce in principio dictæ sunt: sed ante primam Orationem non dicitur *Dominus vobiscum*, nec aliquid aliud, sed dicto *Suscipiat Dominus sacrificium*, absolute dicuntur: neque etiam ante secundam Orationem dicitur *Orémus*. Terminatur autem prima, et ultima Oratio, ut dictum est supra in Rubrica de Orationibus: et secreto dicuntur usque ad illa verba in conclusione: *Per omnia secula seculorum*, quæ clara voce proferuntur, et incipitur Præfatio.

2. Præfationes autem dicuntur, ut in Ordine Missæ annotatum est: et quæ in Quadragesima, Tempore Passionis, et Paschali, et infra Octavas propriæ assignantur, dicuntur etiam in Dominicis, et Festis, quæ illis temporibus celebrantur: nisi illa Festa propriam Præfationem habeant.

3. Si infra Octavam alicujus Festi, quod habet Præfationem propriam, occurrat Festum ex majoribus non habens propriam Præfationem, dicitur Præfatio de Octava, quamvis de ea nulla fiat commemoratio in Missa.

4. In Missis Votivis dicitur etiam Præfatio propria, si propriam habeant: si vero non habuerint, dicitur Præfatio de Tempore, vel Octava infra quam contigerit hujusmodi Missas celebrari: alioquin, Præfatio communis. Et quando aliqua Missa Votiva pro causa publica solemnier celebratur, dicitur in cantu solemni, ut in Duplicibus. In Missis Defunctorum quocumque tempore semper dicitur Præfatio communis.

5. In Dominicis per annum, quando non habeatur Præfatio propria, dicitur Præfatio de Trinitate, ut annotatum jam est in Ordine Missæ.

6. Post Præfationem incipitur Canon Missæ secreto: in quo servantur omnia, ut in Ordine Missæ. Ubi vero infra actionem *Communicantes* et *Hanc igitur* vel alia variari contingit, suo loco in propriis Missis adnotatur.

XIII. DE COMMUNIONE, ORATIONIBUS POST COMMUNIONEM, ITE MISSA EST, VEL BENEDICAMUS DOMINO, DE BENEDICTIONE, ET EVANGELIO S. JOANNIS.

1. **C**ompleto Canone, et aliis omnibus usque ad Communionem, ea peracta, dicitur Communionem, et Orationes post Communionem eodem modo et ordine, ut in principio Missæ: et repetito *Dominus vobiscum*, dicitur: *Itē Missa est, vel Benedicamus Domino*, pro temporis ratione. *Itē Missa est* dicitur quodcumque dictum est *Glória in excelsis*. Cum non dicitur, ejus loco dicitur *Benedicamus Domino*. R. *Deo grátias*. In Missis Defunctorum dicitur *Requiescant in pace*. R. *Amen*.

2. Dicto *Pláceat*, datur Benedictio: quæ a Celebrante semper datur in Missa, præterquam in Missis Defunctorum. Deinde legitur Evangelium S. Joannis, *In principio præmisso Dominus vobiscum*, et *Initium* ut moris est: quod Evangelium numquam prætermittitur in Missa, nisi quando fit de Festo in aliqua Dominica, vel Feria, quæ habet Evangelium proprium, quod legitur ejus loco. Excipitur Dominica quarta Adventus, cujus Evangelium non legitur in fine Missæ, quando in ea occurrit Vigilia Nativitatis Domini, quia nec in Officio lectum est. In tertia Missa de die Nativitatis Domini legitur in fine Evangelium de Epiphania *Cum natus esset Jesus*. Et in Dominica Palmarum in Missis privatis legitur Evangelium, quod ponitur in benedictione Palmarum, quod etiam lectum est in Officio. In Vigiliis, quæ occurrunt in Quadragesima vel Quatuor Temporibus, non legitur Evangelium Vigiliæ in fine Missæ. Et similiter in Missis Votis numquam legitur in fine aliud Evangelium, nisi S. Joannis.

XIV. DE ORDINANDA MISSA EX SUPRADICTIS RUBRICIS.

Supradictis Rubricis cognitis, si quis velit ordinare Missam diei, recurrit ad Ordinarium Missarum de Tempore, vel de Sanctis, secundum qualitatem Officii. Si Proprium non habeat, recurrit ad Commune Sanctorum. Si de Feria agendum sit, et propria Missa non fuerit de Feria, datur Missa præcedentis Dominicæ, omissis *Glória in excelsis* et Symbolo: præterquam Tempore Paschali, in quo semper dicitur *Glória in excelsis* ut supra, excepta Missa Rogationum; et in Adventu prætermittitur *Alleluia* post Graduale, cum suo Versu. Si dicenda sit Missa Votiva, requiratur post Commune Sanctorum suo loco. Si plures Orationes dicendæ sint, requirantur post Missas Votivas suo loco de singulis rebus singule. Si pro Defunctis dicenda sit Missa, habetur post Missas Votivas, cum collectis diversis circa finem Missalis. Ordo totius Missæ, cum Præfationibus, Canone, et aliis dicendis, habetur suo loco, cum Proprio Missarum de Tempore.

XV. DE HORA CELEBRANDI MISSAM.

1. **M**issa privata saltem post Matutinum et usque ad Meridiem dici potest.

2. Missa autem Conventualis, et solemnis sequenti ordine dici debet. In Festis Duplicibus et Semiduplicibus, in Dominicis, et infra Octavas, dicta in Choro Hora Tertia. In Festis Simplicibus et in Feriis pro annum dicta Sexta. In Adventu, Quadragesima, et Quatuor Temporibus, etiam infra Octavam Pentecostes, et Vigiliis, quæ jejunantur, quamvis sint dies solemnes, Missa de tempore debet cantari post Nonam.

3. Missa autem Defunctorum dici debet post Primam diei: ubi vero dicuntur eorum Vigiliæ mane post Matutinum diei, dictis hujusmodi Vigiliis cum Landibus, immediate dici potest Missa pro Defunctis. Sed in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum Missa Conventualis dicitur post Nonam, quia eo die est principalis. In die

14* Rubricae generales Missalis.

autem Depositionis Defuncti, vel Tertio, Septimo, Trigesimo aut Anniversario solemnii, in quo fit concursus populi, poterit similiter dici ultimo loco post Nonam.

4. Excipiuntur ab hoc ordine dicendi Missam Conventualem, Missæ in Nativitate Domini, quarum prima dicitur post mediam noctem, finito *Te Deum laudamus* in Matutino : secunda in Aurora, dictis Laudibus, et Prima : tertia vero in die post Tertiam, vel ubi aliter ex dispensatione Apostolica disponatur.

5. Missæ Votivæ, quia non correspondent Officio, si solemniter celebrentur pro re gravi, vel publica Ecclesie causa, cum populi frequentia, dicantur post Nonam.

XVI. DE HIS QUÆ CLARA VOCE, AUT SECRETO DICENDA SUNT IN MISSA.

1. **I**N Missa privata clara voce dicuntur Antiphona, et Psalmus ad Introitum, Confessio, et quæ sequuntur, excepta Oratione *Aufer a nobis*, et *Oramus te Domine per mérita Sanctórum tuórum* etc. Item Introitus, *Kyrie eléison*, *Glória in excelsis*, *Dominus vobiscum*, *Orémus*, *Flectámus genua*, *Leváté*, Oratio vel Orationes, Prophetiæ, Epistola, Graduale, Versus, Tractus, Sequentia, Evangelium, *Credo*, Offertorium, *Orate fratres*, solum hæc duo verba, Præfatio, *Nobis quoque peccatóribus*, solum hæc tria verba. Item, *Per ómnia secula seculórum* etc. cum *Pater noster*, *Per ómnia secula seculórum*, cum *Pax Domini*, *Agnus Dei*, *Domine non sum dignus*, hæc quatuor verba tantum, Communio, Oratio vel Orationes post Communionem, *Humiliáte cápita vestra Deo*, *Ite Missa est*, vel *Benedicámus Domino*, vel *Requiescant in pace*, *Benedictio* et Evangelium *In principio*, vel aliud Evangelium. Alia omnia dicuntur secreto.

2. Sacerdos autem maxime curare debet, ut ea quæ clara voce dicenda sunt, distincte et apposite proferat, non admodum festinanter, ut advertere possit quæ legit, nec nimis morose, ne audientes tædio afficiat, neque etiam voce nimis elata, ne perturbet alios, qui fortasse in eadem Ecclesia

Rubricae generales Missalis. 15*

tunc temporis celebrant; neque tam submissa, ut a circumstantibus audiri non possit, sed mediocri, et gravi : quæ et devotionem moveat, et audientibus ita sit accommodata, ut quæ leguntur, intelligant. Quæ vero secreto dicenda sunt, ita pronuntiet, ut et ipsemet se audiat, et a circumstantibus non audiat.

3. In Missa solemnii quando dici debent a Celebrante *Glória in excelsis* et *Credo*, intonantur, et cantantur *Dominus vobiscum*, et Orationes ante Epistolam, *Dominus vobiscum*, *Orémus* ante Orationes et ante Offertorium, Præfatio, *Per ómnia secula seculórum*, cum *Pater noster*, *Per ómnia secula seculórum*, cum *Pax Domini*, et Orationes post Communionem. Alia quæ in Missa privata dicuntur clara voce, in Missa solemnii a Celebrante dicuntur submissa voce.

XVII. DE ORDINE GENUFLECTENDI, SEDENDI, ET STANDI IN MISSA PRIVATA ET SOLEMNI.

1. **I**N Missa privata Sacerdos genuflectit, quando legit Evangelium S. Joannis, *In principio*, ad illa verba : *Et verbum caro factum est*, et in Evangelio Epiphaniæ, *Cum natus esset Jesus*, ad illa verba : *Et præcidentes adoraverunt eum*. Item in Evangelio Feriæ quartæ post Dominicam quartam Quadragesimæ ad illa verba in fine : *Et præcidentes adoravit eum*. Item genuflectit in Dominica Palmarum, et in Missis de Cruce ad illa verba in Epistola : *In nomine Jesu omne genuflectatur* etc.; et quando legitur Passio ad illa verba : *Exspiravit*, vel *emisit spiritum*, ut suis locis notatur. Item genuflectit, cum dicit : *Flectámus genua*. Item quando in Quadragesima dicit in Tractu *V. Adhæva nos Deus* etc. et in omnibus Missis de Spiritu sancto, cum dicit *V. Veni sancte Spiritus, reple tuorum* etc. Item quando Sacramentum in Altari discooperturnum apparere, genuflectit quoties ante illud transit in medio Altaris, et quando cum in Ordine Missæ, et in ritu servando in celebratione Missæ notatur, quod debeat genuflectere.

2. Circumstantes autem in Missis privatis semper genua flectunt, etiam Tempore Paschali, præterquam dum legitur Evangelium.

3. In Missa solemnī Celebrans genuflectit ad omnia supradicta, praeſertim ad *Flectamus genua*, et tunc ipse solus stat, Diaconus vero et Subdiaconus, et omnes alii genuflectunt. Ad Versum vero *Adjuva nos Deus etc.* et ad Versum *Veni sancte Spiritus etc.* genuflectit usque ad finem. Item genuflectit in die Annuntiationis beatae Mariae, et in tribus Missis Nativitatis Domini, quando cantatur in Choro: *V. Et incarnatus est etc.* Aliis diebus, si sedeat cum cantantur ea verba, non genuflectit, sed caput tantum profunde inclinat apertum: si non sedet, genuflectit.

4. Ministri semper genuflectunt cum Celebrante, praeterquam Subdiaconus tenens librum ad Evangelium, et Acolythi tenentes candelabra, qui tunc non genuflectunt. Et cum Diaconus cantat illa verba ad quae est genuflectendum, ipse versus librum, Celebrans et omnes alii versus Altare genuflectunt.

5. In Choro semper genuflectitur ab iis, qui non sunt Praelati, ad Confessionem cum suo Psalmo. In Missis autem Feriarum Adventus, Quadragesimae, Quatuor Temporum et Vigiliarum, quae jejnantur, ac in Missis Defunctorum genuflectunt omnes etiam ad Orationes, et dicto per Celebrantem *Sanctus*, usque ad *Pax Domini*, et ad Orationes post Communionem et *Super populum*, excepta Vigilia Paschae et Pentecostes, ac Nativitatis Domini, et Quatuor Temporibus Pentecostes. Et similiter ab omnibus genuflectitur, quando elevatur Sacramentum.

6. In Missa item solemnī Celebrans medius inter Diaconum et Subdiaconum sedere potest a cornu Epistolae juxta Altare, cum cantatur *Kyrie eleison, Gloria in excelsis Deo, et Credo*: alio tempore stat ad Altare, vel genuflectit, ut supra.

7. In Choro non sedent, qui actu cantant, reliqui autem possunt sedere quando Celebrans sedet, et praeterea dum cantantur Epistola, et Prophetiae, Graduale, Tractus, vel *Alleluia*, cum Versu, ac Sequentia: et ab Offertorio usque ad incensationem Chori, et si non incensatur, usque ad Praefationem, et ad Antiphonam, quae dicitur Communioni. Ad alia stant vel genuflectunt, ut supra.

XVIII. DE COLORIBUS PARAMENTORUM.

1. Paramenta Altaris, Celebrantis, et Ministrorum debent esse coloris convenientis Officio, et Missae diei, secundum usum Romanae Ecclesiae: quae quinque coloribus uti consuevit, Albo, Rubeo, Viridi, Violaceo, et Nigro.

2. Albo colore utitur a Vesperis Vigiliae Nativitatis Domini, usque ad Octavam Epiphaniae inclusive, exceptis Festis Martyrum, quae infra eam veniunt. In Festo SS. Nominis Jesu, Feria quinta in Coena Domini, et Sabbato Sancto in Officio Missae, et ab illo die usque ad Sabbatum in Vigilia Pentecostes ad Nonam in Officio de Tempore, praeterquam in Missa Litaniarum, et Rogationum. In Festo SS. Trinitatis. In Festo Corporis Christi, In Festo Cordis Jesu. In Festo Transfigurationis Domini. In Festis beatae Mariae Virginis, praeterquam in benedictione Candelarum et Processione, quae fit in Festo Purificationis ejusdem. In Festis Angelorum. In Nativitate S. Joannis Baptistae. In principali Festo S. Joannis Evangelistae, quod celebratur infra Octavam Nativitatis Domini. In utraque Cathedra S. Petri. In Festo S. Petri ad Vincula. In Conversione S. Pauli. In Festo Omnium Sanctorum. In Festis Confessorum Pontificum, et non Pontificum, et Doctorem. In Festis SS. Virginum non Martyrum, et nec Virginum nec Martyrum. In Dedicatione et Consecratione Ecclesiae, vel Altaris, ac in Consecratione Summi Pontificis, et in Anniversario Creationis, et Coronationis ejusdem, et Electionis, et Consecrationis Episcopi. Item per Octavas praedictorum Festorum, quae Octavas habent, quando dicitur Missa de Octava, et in Dominicis infra eas currentibus, quando in eis fit Officium de Dominica; praeterquam in illis Dominicis, quibus tributus est color violaceus. In Missis votivis supradictorum Festorum, quocumque tempore dicantur: et in Missa pro Sponso et Sponsa.

3. Rubeo colore utitur a Vigilia Pentecostes in Missa usque ad Sabbatum sequens finita Nona et Missa. In Festis S. Crucis et Pretiosissimi Sanguinis Domini. In Decollatione S. Joannis

Baptistæ. In natali SS. Apostolorum Petri et Pauli, et in Festis aliorum Apostolorum (exceptis Festo principali S. Joannis Evangelistæ, post Nativitatem Domini, et Festis Conversionis S. Pauli, et Cathedræ S. Petri, et ejus Vinculorum). In Festo S. Joannis ante portam Latinam. In Commemoratione S. Pauli Apostoli. In Festis Martyrum, excepto Festo SS. Innocentium, quando non venerit in Dominica; si autem in Dominica venerit, utitur rubeo; in ejus vero die Octava semper utitur rubeo, quocumque die occurrat. In Festis SS. Virginum Martyrum, et Martyrum non Virginum. Item per Octavas prædictorum Festorum, quæ Octavas habent, quando fit de Octava, et in Dominicis infra eas Octavas occurrentibus, eodem modo, ut dictum est supra de colore albo. Item in Missis votivis supradictorum Festorum, et in Missa pro eligendo Summo Pontifice.

4. Viridi colore utitur ab Octava Epiphaniæ usque ad Septuagesimam, et ab Octava Pentecostes usque ad Adventum exclusive, in Officio de Tempore, excepta Dominica Trinitatis, ut supra, ac exceptis Dominicis infra Octavas occurrentibus, in quibus color Octavarum servatur: exceptis etiam Vigilis, et Quatuor Temporibus, ut infra.

5. Violaceo colore utitur a prima Dominica Adventus in primis Vesperis usque ad Missam Vigilæ Nativitatis Domini inclusive: et a Septuagesima usque ad Sabbatum Sanctum ante Missam inclusive, in Officio de Tempore, excepta Feria quinta in Cæna Domini, in qua utitur albo: et Feria sexta in Parasceve, in qua utitur nigro, ut infra: et benedictione Cerei in Sabbato Sancto, in qua Diaconus, illius Præfationem dicens, solus utitur albo: ea autem finita, violaceo, ut prius. Item in Vigilia Pentecostes ante Missam a prima Prophetia usque ad benedictionem Fontis inclusive. In Quatuor Temporibus, et Vigilis, quæ jejunantur, exceptis Vigilia, et Quatuor Temporibus Pentecostes. In Missa Litaniarum in die S. Marci Evangelistæ, et Rogationum, et in Processionibus, quæ his diebus fiunt. In Festo SS. Innocentium, quando non venerit in Dominica. In benedictione Candelarum in die Purificationis beatæ Mariæ, et

in benedictione Cinerum ac Palmarum, et in ipsa Dominica in Palmis, et in earumdem, ac generaliter in omnibus Processionibus: exceptis Processionibus sanctissimi Sacramenti, et quæ fiunt in diebus solemnibus vel pro gratiarum actione. In Missis de Passione Domini, pro quacumque necessitate, pro peccatis, ac postulandam gratiam bene moriendi, ac tollendum schisma, contra paganos, tempore belli, pro pace, pro vitanda mortalitate, pro iter agentibus, et pro infirmis.

6. Nigro colore utitur Feria sexta in Parasceve, et in omnibus Officiis et in Missis Defunctorum.

XIX. DE QUALITATE PARAMENTORUM.

1. **I**N Officio Missæ, Celebrans semper utitur Planeta super Albam.

2. Si autem sit Episcopus, sive Abbas habens usum Mitræ et Baculi, ac ceterorum Pontificalium, et solemniter celebret, super Dalmaticam et Tunicellam.

3. Pluviali utitur in Processionibus, et Benedictionibus, quæ fiunt in Altari. Item in Officio Laudum, et Vesperarum, quando solemniter dicuntur. Eodem utitur Assistens Celebranti in Missa Pontificali. Item quando Celebrans post Missam Defunctorum facit in fine Absolutionem.

4. Cum Celebrans utitur Pluviali, semper deponit Manipulum, et ubi Pluviale haberi non potest, in Benedictionibus, quæ fiunt in Altari, Celebrans stat sine Planeta cum Alba et Stola.

5. Dalmatica et Tunicella utuntur Diaconus et Subdiaconus in Missa solemnî, et Processionibus, et Benedictionibus, quando Sacerdoti ministrant.

6. In diebus vero jejuniorum (præterquam in Vigilis Sanctorum), et in Dominicis et Feriis Adventus, et Quadragesimæ, ac in Vigilia Pentecostes ante Missam (exceptis Dominica *Gaudete*, etiamsi ejus Missa infra Hebdomadam repetatur, et Dominica *Letare*, Vigilia Nativitatis Domini, Sabbato sancto in benedictione Cerei et in Missa, ac in Quatuor Temporibus Pentecostes), item in benedictione Candelarum, et Processione in die Purificationis beatæ Mariæ, et in benedictione Cinerum, ac benedictione Palmarum, et Proces-

sione : in Cathedralibus, et præcipuis Ecclesiis utuntur Planetis plicatis ante pectus : quam Planetam Diaconus dimittit cum lecturus est Evangelium, eaque tunc super sinistrum humerum super Stolam complicatur : aut ponitur aliud genus Stolæ latoris in modum Planetæ plicatæ; et facta Communione resumit Planetam, ut prius. Similiter Subdiaconus dimittit eam cum lecturus est Epistolam, quam legit in Alba, et ea finita, osculataque Celebrantis manu, Planetam resumit, ut prius.

7. In minoribus autem Ecclesiis, prædictis diebus jejuniorum Alba tantum amicti ministrant : Subdiaconus cum Manipulo, Diaconus etiam cum Stola ab humero sinistro pendente sub dexterum.

XX. DE PRÆPARATIONE ALTARIS, ET ORNAMENTORUM EJUS.

Altare, in quo sacrosanctum Missæ sacrificium celebrandum est, debet esse lapideum, et ab Episcopo, sive ab Abbate facultatem a Sede Apostolica habente consecratum : vel saltem ara lapidea, similiter ab Episcopo, vel Abbate, ut supra, consecrata, in eo inserta, quæ tam ampla sit, ut Hostiam et majorem partem Calicis capiat. Hoc Altare operiatur tribus mappis seu tobaleis mundis, ab Episcopo vel alio habente potestatem benedictis, superiori saltem oblonga, quæ usque ad terram pertingat, duabus aliis brevioribus, vel una duplicata. Pallio quoque ornatur coloris, quoad fieri potest, diei Festo, vel Officio convenientis. Super Altare collocetur Crux in medio, et Candelabra saltem duo cum candelis accensis hinc et inde in utroque ejus latere. Ad Crucis pedem ponatur Tabella Secretarum appellata. In cornu Epistolæ cussinus supponendus Missali : et ab eadem parte Epistolæ paretur ceretus, ad elevationem Sacramenti accendendus, parva campanula, ampullæ vitæ vini et aquæ cum pelvicula, et manutergio mundo in fenestella, seu in parva mensa ad hæc præparata. Super Altare nihil omnino ponatur, quod ad Missæ sacrificium, vel ipsius Altaris ornatum non pertineat.

Ritus servandus in celebratione Missæ.

I. DE PRÆPARATIONE SACERDOTIS CELEBRaturi.

I.

SACERDOS celebraturus Missam, prævia Confessione sacramentali, quando opus est, et saltem Matutino cum Laudibus absoluto, orationi aliquantulum vacet : et Orationes inferius positas pro temporis opportunitate dicat. Deinde accedit ad locum in Sacristia, vel alibi præparatum, ubi paramenta, aliæque ad celebrationem necessaria habentur, accipit Missale, perquirat Missam, perlegit, et signacula ordinat ad ea quæ dicturus est. Postea lavat manus, dicens Orationem inferius positam. Deinde præparat Calicem (qui debet esse vel aureus, vel argenteus, aut saltem habere cuppam argenteam intus inauratam, et simul cum Patena itidem inaurata, ab Episcopo consecratus), super ejus os ponit purificatorium mundum, et super illud Patenam cum Hostia integra, quam leviter extergit, si opus est, a fragmentis, et eam tegit parva palla lineæ, tum velo serico : super velo ponit bursam coloris paramentorum, intus habentem dextero, et sinistrum sinistro Corporale plicatum, quod ex lino tantum esse debet, nec serico, vel auro in medio intextum, sed totum album, et ab Episcopo, vel alio habente facultatem, simul cum palla benedictum.

2. Quibus ita dispositis accedit ad paramenta, quæ non debent esse lacera, aut scissa, sed integra, et decenter munda, ac pulchra, et ab Episcopo itidem, vel alio facultatem habente, benedicta : ubi calceatus pedibus, et indutus vestibus